Lausunto eduskunnan valtiovarainvaliokunnan verojaostolle
Kalevi Sorsa -säätiö
Lauri Finér

Asia: HE 98/2025 vp Hallituksen esitys eduskunnalle laeiksi vuoden 2026 tuloveroasteikosta ja tuloverolain muuttamisesta sekä eräiksi muiksi verolaeiksi

1. Yhteenveto

Kalevi Sorsa -säätiö kiittää mahdollisuudesta antaa asiasta lausunto verojaostolle. Keskitymme lausunnossamme esityksen kahteen keskeiseen muutosehdotukseen.

1. Ansiotuloverotuksen tasoon eri tulotasoilla muun muassa tuloveroasteikon muutoksilla, työtulovähennyksen muutoksilla tehtävät uudistukset (ml. suurituloisten eläketulon lisäveron ja nk. avainhenkilöiden veronalennus).
2. Työmarkkinajärjestöjen ja muiden jäsenmaksujen verovähennysoikeuden poistaminen.

Lausuntomme sisältää seuraavat ehdotukset verojaostolle. Niitä on käsitelty tarkemmin jäljempänä lausunnon osiossa 2 ja 3.

- **Suurituloisille suunnatut marginaaliveronalennukset tulisi perua. Tässä taloudellisessa tilanteessa suurituloisten verotusta on perusteltua pikemminkin korottaa ja mahdolliset veronalennukset tulisi kohdistaa pieni- ja keskituloisille. Tuloveroasteikon yläpäähän tulisi myös lisätä uusia korkeampia veroluokkia, jotta veronkorotukset voitaisiin kohdentaa tarkemmin aivan huipputuloisille (vrt. nyt poistettavaksi esitettävä "solidaarisuusvero").** Veronkorotukset tulisi toteuttaa ensisijaisesti siirtämällä verotuksen painopistettä pääomien verotukseen. Se onnistuu tiivistämällä pääomien veropohjaa ja puuttumalla verovälttelyyn (mm. listaamattomien osakeyhtiöiden verotuksen uudistaminen). Tämä on niin kasvun, työllisyyden, julkisen talouden kuin verotuksen oikeudenmukaisuuden kannalta kestävämpi vaihtoehto.
- **Työmarkkinajärjestöjen jäsenmaksujen verovähennysoikeus tulisi säilyttää täysimääräisenä.** Suomen verotuksen periaate on, että työtulosta saa vähentää kaikki tulonhankkimiseen liittyvät kustannukset. Työmarkkinajärjestöjen ja niiden jäsenten erilainen kohtelu suhteessa tähän periaatteeseen olisi syrjivää. Se olisi myös haitallista, sillä perustuslaissa ja ihmisoikeussopimuksissa on lähtökohtana se, että oikeutta järjestäytymiseen tulee suojella.

2. Ansiotuloverotuksen mahdolliset alennukset tulisi kohdistaa vain pieni- ja keskituloisiin – tämä olisi reilua myös sukupuolten ja alueiden tasa-arvon kannalta

Kalevi Sorsa säätiö

Esitykseen sisältyvät mittavat yleiset ansiotuloverotuksen alennukset, jotka toteutetaan pääosin muuttamalla valtion tuloveroasteikkoa, alentamalla eläketulon lisäveroa, korottamalla työtulovähennystä sekä perusvähennystä ja alentamalla ulkomaalaisten niin kutsuttujen avainhenkilöiden verotusta. Kokonaisuutena esityksen arvioidaan heikentävän julkista taloutta vuositasolla noin 1,8 miljardilla eurolla, josta ansiotuloverotuksen indeksitarkistuksen osuus on noin 680 miljoonaa euroa. Osin esityksessä myös korotetaan veroja (mm. työmarkkinajärjestöjen jäsenmaksujen verovähennysoikeuden rajaus, ks. lausunnon osa 3).

Merkittävä osa veronalennuksista kohdennetaan pelkästään suurituloisimmalle kahdelle prosentille suomalaisista, jotka ansaitsevat yli 100 000 euroa vuodessa. Tämä johtuu siitä, että ehdotuksessa alennettaisiin keskimääräinen ylin marginaalivero noin 52 prosenttiin sekä laskettaisiin suurituloisten eläkeläisten lisäveroa. Nämä veronalennukset hyödyttäisivät myös moninkertaisesti miehiä verrattuna naisiin ja pääkaupunkiseudulla asuvia verrattuna Itä- ja Pohjois-Suomessa asuviin. Muun muassa nämä tiedot käyvät ilmi esityksen vaikutusarvioista sekä elokuussa 2025 julkaisemastamme raportista, jossa on arvioitu esitysluonnoksen vaikutuksia tulonjakoon Verohallinnon ja Tilastokeskuksen tilastojen avulla[1].

Suurin hyöty veronalennuksista kertyisi noin 200 suomalaiselle, joiden tulot ylittävät miljoona euroa vuodessa. Heillä veronalennus nousee keskimäärin yli 100 000 euroon vuodessa eli moninkertaiseksi verrattuna tavallisen suomalaisen vuosituloihin. Samaan aikaan monilla pieni- ja keskituloisilla verotus jopa nousee ensi vuonna, kun otetaan huomioon työttömyysvakuutusmaksujen korotukset sekä leikkaukset muun muassa ammattiyhdistysten jäsenmaksujen verovähennysoikeuteen. Myös hallituksen aiempi arvonlisäveron korotus ja leikkaukset etuuksista ja palveluista ovat kohdistuneet raskaimmin juuri tähän pieni- ja keskituloisten joukkoon.

Veronalennusten kohdentamisessa ei ole otettu huomioon niin kutsuttua maksukykyperiaatetta, joka on hyvän verojärjestelmän keskeinen periaate. Suurituloisimmalle prosentille kohdennetut veronalennukset ovat myös ongelmallisia tilanteessa, jossa tämä ryhmä maksaa kokonaisuutena tuloistaan keskimäärin vähemmän veroa kuin vähemmän ansaitsevat[2]. Muutos johtaa entistä useammin tilanteeseen, jossa huipputuloinen maksaa suhteellisesti jopa alemman veron kuin vähemmän ansaitseva.

Veronalennusten kohdentamista voidaan pitää erityisen epäoikeudenmukaisena tilanteessa, jossa pienituloisten etuuksista sekä kaikkia hyödyttävistä julkisista palveluista on leikattu ja pieni- ja keskituloisiin kohdistuvia kulutusveroja on korotettu. Huipputuloiset ovat ainut ryhmä, jonka hallitus on tähän asti säästänyt viime vuosien

[1] Finér ja Systä 2025: Huipputuloisten asialla: Selvitys hallituksen tuloveronalennusten vaikutuksista eri tulonsaajaryhmiin ja alueisiin. Saatavilla: https://sorsafoundation.fi/wp-content/uploads/kss-huipputuloisten-asialla-web.pdf

[2] Ks. esim. Riihelä ja Tuomala 2022: Verotuksen rooli tulo- ja varallisuuserojen taustalla (teoksessa Eriarvoisuuden tila Suomessa 2022, toim. Rajavuori, Anna). Saatavilla: https://sorsafoundation.fi/wp-content/uploads/eriarvoisuuden-tila-suomessa-2022-web.pdf & Blanchet ym. 2022: Why Is Europe More Equal than the United States? Saatavilla: https://www.aeaweb.org/articles?id=10.1257/app.20200703

leikkauksilta. Nyt sille ollaan kohdentamassa satojen miljoonien eurojen veronalennukset.

Epäoikeudenmukaisuutta korostaa se, että suhdannepolitiikan ja talouskasvun kannalta veronalennusten kohdentaminen huipputuloisille on kaikkein huonoin valinta. Tämä ryhmä kuluttaa pienimmän osan tuloistaan. Siksi heille suunnatut veronalennukset eivät lisää olennaisesti kysyntää, mikä olisi tärkeää talouden ja työllisyyden kasvun käynnistämisessä. Tutkimus ei myöskään osoita, että huipputuloisille suunnatut veronalennukset rahoittaisivat itseään saati, että niistä syntyisi talouskasvua.

Viime aikojen keskustelussa on pyritty perustelemaan veronalennusten suuntaamista suurituloisille muutamilla yksittäisillä mikrotaloustieteellisillä tutkimuksilla[3]. Nämä tutkimukset eivät kuitenkaan varsinaisesti edes käsittele veromuutosten vaikutuksia kasvuun, työllisyyteen tai edes verotuloihin kokonaisuutena. Sen sijaan niissä käsitellään veromuutosten vaikutuksia suppeamman joukon tuloihin. Nämä vaikutukset voivat tutkimusten mukaan kertoa esimerkiksi tulonjaon tai verosuunnittelun muutoksista sen sijaan, että ne liittyisivät työllisyyteen tai työn tuottavuuteen. Edeltävä käy ilmi esimerkiksi huippututkijoiden Thomas Pikettyn ja kyseisen tutkimushaaran kehittäneen Emmanuel Saezin tutkimuksista[4]. Myös suomalaisissa tutkimuksissa on osoitettu, etteivät tuloverotuksen muutokset vaikuta työntekoon olennaisesti[5].

On myös olennaista huomata, että edellä mainittujen tutkimusten tulokset vaihtelevat merkittävästi eli joissain tutkimuksissa vaikutukset ovat suurempia ja toisissa pienempiä[6]. Se kertoo paitsi tutkimusmenetelmien epävarmuudesta, myös siitä, että tutkimustulokset vaihtelevat suuresti olosuhteiden mukaan. Tutkimustuloksia ei voi siis suoraan yleistää toisiin maihin tai edes toiseen ajankohtaan samassa maassa. On jokseenkin epäselvää, mitä niiden pohjalta voidaan ylipäänsä sanoa. Ongelmana on, että kaikkiin tutkimusmenetelmiin ja aineistoihin liittyy epävarmuutta.

Kansainvälisissä tutkimuksissa on tutkittu myös suoraan suurituloisten veronalennusten vaikutuksia kasvuun[7]. Näissä tutkimuksissa ei ole havaittu, että verotuksella olisi olennaista vaikutusta kasvuun. Sen sijaan veronalennusten kohdentaminen suurituloisille kasvattaa taloudellista eriarvoisuutta.

---

[3] Mm. Kleven ym. 2023: Micro vs Macro Labor Supply Elasticities: The Role of Dynamic Returns to Effort. Saatavilla: https://papers.ssrn.com/sol3/papers.cfm?abstract_id=4539927 & Varjonen-Ollus 2025: Behavioral Effects of a Top Marginal Income Tax Rate Increase. Saatavilla: https://www.conftool.pro/iipf2025/index.php/Varjonen-Ollus-Behavioural_Effects_of_a_Top_Marginal_Income_Tax_Rate_Increase-294.pdf?page=downloadPaper&filename=Varjonen-Ollus-Behavioural_Effects_of_a_Top_Marginal_Income_Tax_Rate_Increase-294.pdf&form_id=294&form_version=final

[4] Piketty ym. 2014: Optimal taxation of top labor incomes: A tale of three elasticities. Saatavilla: https://doi.org/10.1257/pol.6.1.230

[5] Matikka ym. 2016: Tuloverotuksen vaikutus työn tarjontaan. Saatavilla: http://urn.fi/URN:ISBN:978-952-287-210-4

[6] Ks. esim. Miao ym. 2025: Earnings Responses to Even Higher Taxes. Saatavilla: https://doi.org/10.1093/ej/ueae092

[7] Myös näihin tutkimuksiin liittyy epävarmuutta. Laajempi tutkimuskatsaus aiheesta edellä mainitun raportin Finér ja Systä 2025 luvussa 2. Ks. myös esim. Hope ja Limberg 2022: The economic consequences of major tax cuts for the rich. Saatavilla: https://doi.org/10.1093/ser/mwab061

Kalevi Sorsa säätiö

Tässä taloudellisessa tilanteessa olisi aiheellista suhtautua kriittisesti laajoihin tuloveronalennuksiin, jos niitä ei voida rahoittaa oikeudenmukaisesti esimerkiksi muilla veronkorotuksilla. Erityisen kriittisesti olisi suhtauduttava hyvin suurituloisille suunnattuihin veronalennuksiin tilanteessa, jossa köyhyys ja työttömyys ovat nousseet korkealle tasolle. Ne voivat pahimmillaan johtaa sukupolvet ylittävään kierteeseen, kuten nähtiin 1990-luvun lamassa. Tällaiset vaikutukset on kokonaan sivuutettu esimerkiksi hallituskauden vaikutusarviolaskelmissa.

Veronalennusten sijaan hallituksen tulisi pikemminkin korottaa kaikkein suurituloisimpien verotusta. Tätä varten olisi aiheellista lisätä myös tuloveroasteikon yläpäähän uusia korkeampi veroluokkia, jolloin aivan huipputuloisille voitaisiin kohdentaa korkeampi vero. Nyt hallitus päinvastoin esittää ylimmän veroluokan eli niin kutsutun solidaarisuusveron poistamista. Pieni- ja keskituloisille on perusteltua suunnata veronalennuksia vain, jos ne voidaan rahoittaa oikeudenmukaisesti vaarantamatta talouden kestävää kehitystä. Veronkorotukset tulisi kohdentaa ensisijaisesti pääomien tuottoihin tiivistämällä niiden veropohjaa ja puuttumalla verovälttelyyn. Se onnistuu muun muassa listaamattomien osakeyhtiöiden verotusta uudistamalla[8].

3. Työmarkkinajärjestöjen jäsenmaksujen verovähennysoikeus tulisi säilyttää täysimääräisenä

Suomen tuloverotuksen keskeinen periaate liittyy siihen, että verotuksen kohteena on nettotulo eli tulosta saadaan vähentää sen hankkimiseen liittyvät menot ennen veron perimistä. Nyt hallitus on esittämässä tähän periaatteeseen olennaista poikkeusta, kun se rajoittaisi työmarkkinajärjestöjen jäsenmaksujen verovähennysoikeutta. On ilmeistä, että nämä jäsenmaksut liittyvät aina tulonhankkimistoimintaan. Niillä myös rahoitetaan muun muassa työntekijää hyödyttäviä oikeusapu- ja neuvontakuluja, jotka olisivat suoraan maksettuna edelleen verovähennyskelpoisia. Muutos siis suoraan syrjii nimenomaan työntekijöiden järjestäytyneenä harjoittamaa toimintaa.

Hallitus asettaa siis esityksellään työmarkkinajärjestöt ja niiden jäsenet muita heikompaan asemaan. Tällainen syrjintä on erityisen huolestuttavaa, kun järjestäytymistä on pyritty nimenomaisesti turvaamaan niin perustuslailla kuin ihmisoikeussopimuksilla. Suomi asettuisi muutoksella osaksi uhkaavaa kehitystä, jossa oikeusvaltiota ja ihmisoikeuksia ei kunnioiteta. Järjestäytymistä olisi pikemmin syytä tukea vaikkapa erillisillä kannustimilla. Vähimmillään eduskunnan tulisi hylätä hallituksen esitys jäsenmaksujen verovähennysoikeuden kaventamisesta.

Kunnioittaen,

Lauri Finér

[8] Ks. osinkoverotuksen uudistamisesta Finér 2024: Lisää verotuloja reilusti: Miten erilaiset osinkoveromallit vaikuttaisivat verokertymään ja tulonjakoon Suomessa? Saatavilla: https://sorsafoundation.fi/osinkoverotusta-uudistamalla-voisi-kertya-vuosittain-800-miljoonaa-euroa-lisaa-verotuloja/

Kalevi
Sorsa
säätiö

toiminnanjohtaja
Kalevi Sorsa -säätiö
lauri.finer@sorsafoundation.fi